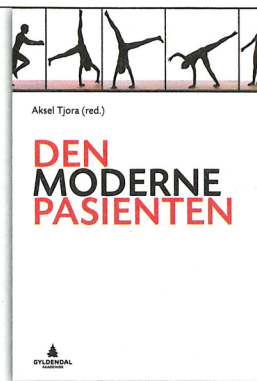




anmeldelser

Kunnskap, makt og pasientrollen

Den moderne pasienten er en antologi eller artikkelsamling med bidrag fra 15 forskjellige forfattere som har bakgrunn fra samfunnsvitenskapelig helseforskning. Boken tar for seg pasientens plass og rolle i et helsevesen preget av endringer og kompleksitet, et helsevesen som i løpet av få år har vært gjenstand for store reformer – fremfor alt fastlege-reformen og sykehusreformen – som har ført til en større vektlegging av kundeorientering og markedstenkning. Pasientrollen blir beskrevet og analysert mot et bakteppe av endringer som finner sted innen helseområdet i de fleste vestlige land, der sentrale trender er industrialisering av medisinen, medikalisering og risikotenkning, konsumisme, økonomisk rasjonalitet og økt tilgjengeliggjøring av medisinsk informasjon. Til tross for reformer og endringer som har tilført pasientene mer kunnskap og makt, viser forfatterne at enkeltpasientens valg- og påvirkningsmuligheter fortsatt er underlagt medisinske ideologier og tradisjonelle maktstrukturer i helsevesenet. Forfatterne beskriver forholdet mellom pasient og behandler som ambivalent og uforutsigbart, formet gjennom maktkamp og forhandling, konflikt og enighet, maktesløshet og samarbeid. Ved å problematisere pasienten som kunde, den kunnskapsrike pasienten, den ansvarlige og den selvforvaltende pasienten, og den nyfødte pasienten med alvorlig sykdom, tegnes et sammensatt bilde av den moderne pasienten som forholder seg til en kompleks helsekontekst.



Boken favner et spekter av temaer som er like bredt og sammensatt som bildet den tegner av pasientrollen. Bokens målgruppe er studenter, praktikere, forskere, politikere og beslutningstakere. Spørsmålet er om forfatterne treffer alle disse gruppene. For selv om artiklene er tematisk interessante og drøftende i form, er språkdrakten utpreget akademisk og ofte utilgjengelig for lesere som ikke har kjennskap til sosiologenes begrepsapparat. Dels skyldes nok dette at flere av artiklene er komprimerte versjoner av større vitenskapelige arbeider. Når det er sagt, synes jeg at flere av kapitlene er svært tankevekkende, spesielt de som redegjør for symbolske så vel som strukturelle maktrelasjoner i helsevesenet. Jeg vil også trekke frem Olaug Lians kapittel om kunde-metaforen, der hun peker på kritikkverdige vridningseffekter av helsereformene hva angår prioritering av ulike pasientgrupper, og der hun viser at enkeltpasientens mulighet til å velge lege eller sykehus i realiteten er svært begrenset.

Det som ofte er et problem med antologier som denne, er at tematikken kan bli sprikende. Når antall forfattere overgår dusinet, kan det for leserne være vanskelig å få øye på en rød tråd. Dette er ikke tilfellet her. Artiklene er enhetlig forankret i den medisinske sosiologien, som befatter seg med hvordan folks sykdomsoppfatning formes og virker inn på utviklingen av helsetjenestene. I *Den moderne pasienten* handler det om pasienten som aktør og premissleverandør, det handler om fordeling av kunnskap og makt, og om møtene mellom pasienter og helsevesen. Således er boken absolutt aktuell for legelesere.

Tom Sundar



UTPOSTEN *blad for allmenn- og samfunnsmedisin*

Sjøbergvn. 32 – 2050 Jessheim

TLF.: 907 84 632 – FAX 63 97 16 25 – E-POST: rmrtove@online.no

Unn deg et eget eksemplar av UTPOSTEN
Det koster kr. 450,- pr år!

Jeg ønsker å abonnere på UTPOSTEN:

Navn

Adresse

Poststed